

Paard van Troje

Jaarverslag 2015

In 2015 heeft Paard van Troje er alles aan gedaan om de financiële positie te verbeteren. Het financieel herstelplan dat hieraan ten grondslag ligt, begint duidelijk zijn vruchten af te werpen en was zo succesvol dat een eerder door de gemeente Den Haag toegezegde balanssteun uiteindelijk niet nodig bleek. Paard van Troje kan redelijk gezond en wel de nieuwe beleidsperiode tegemoet zien.

Het beleidsplan voor de periode 2017-2020 dat op 1 december 2015 moest worden ingeleverd is tot stand gekomen in samenspraak met het hele Management Team. Het was een leerzaam proces met elkaar te kijken waar we voor staan en waar we de komende jaren naar toe willen en daar eenduidig voor te gaan. De blik is naar buiten gericht door telkens weer nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan en het nog verder uitbreiden van het cultureel ondernemerschap. Door meer te zijn dan een gebouw waarbij gezocht wordt naar de juiste locatie voor het juiste programma, geldt de programmering buiten de deur als opmaat naar de popprogrammering in het Spuikwartier vanaf 2018.

Publieksontwikkeling en Marketing

In 2015 werd Paard van Troje bezocht door 173283 bezoekers, waarvan er 35596 het Paardcafé bezochten.

Opvallend was dat hoewel het aantal kaartkopers steeg met 7.030 tot 90.086, het herhaalbezoek daalde tot 1,12 keer per jaar. Deze verschuiving is onder meer te verklaren door het aantrekken van grotere artiesten. Evengoed ligt hier strategisch gezien voor de komende jaren de uitdaging dit herhaalbezoek te doen stijgen. Bij het kernpubliek van Paard van Troje dient hiertoe het gevoel van verbondenheid vergroot te worden. Om ook het totaal aantal bezoekers te laten stijgen dient voor de incidentele bezoekers aandacht te zijn voor het verder optimaliseren en vergroten van de (mobiele) transactiemogelijkheden.

NILS FRAHM © STEFAN C. KAFFA

De promotie verschoof in 2015 meer en meer naar het digitale domein met een stijgend aandeel van online-campagnes die vaak kosten-effectiever en beter meetbaar zijn. De *online-promotie* richt zich specifiek op de promotie van de programma's, terwijl de *offline-promotie* (zoals print, advertenties,

straatzichtbaarheid, radio en TV) zich vooral richt op de algemene profilering van Paard van Troje.

De website www.paard.nl was in dit jaar goed voor 823.000 sessies, gegenereerd door 470.000 unieke bezoekers. 70% van deze unieke bezoekers was jonger dan 40 jaar. Maar liefst 52% van het websitebezoek kwam via een mobiel apparaat. Het aantal nieuwe bezoekers (54%) en het aantal terugkerende bezoekers (46%) was ongeveer gelijk verdeeld. Geografisch was er sprake van 33% Haags bezoek, 15% Amsterdams en 7% vanuit Leiden, terwijl 17% van het totale websitebezoek kwam van buiten de landsgrenzen. Dit laat zien dat het publieksbereik online duidelijk verder reikt dan de uiteindelijke kaartverkoop waarvan het Haagse aandeel 60 % is.

De wekelijks uitgestuurde nieuwsbrief kende een lichte groei naar 45.000 abonnees. Het openingspercentage van deze nieuwsbrief is gemiddeld 24%. Streven is dit in de toekomst op 30% te krijgen. Het aantal facebooklikes groeide in 2015 met 8.700 naar 35.525. Door een actief facebook-beleid in combinatie met betaalde promotie werd een 'facebookreach' behaald van bijna 10 miljoen impressies (waarvan 6 miljoen organisch). Het aantal twitter-volgers groeide tot 7.200, die tezamen 1,3 miljoen impressies genereerden. De als maatgevend voor de zogenaamde 'Social Reach' van

organisaties geziene 'Kloutscore' die aan Paard van Troje in 2015 is toegekend is 64 (uit honderd), wat in de woorden van Klout betekent dat Paard van Troje 'wereldwijd tot de top 5% van online influencers' behoort.

Concerten

Hoewel het hele Europese clubcircuit in 2015 zwaar werd geraakt door de vreselijke gebeurtenissen in Le Bataclan in Parijs kijkt Paard van Troje ook met heel veel plezier terug op deze twaalf maanden.

We zagen fantastische optredens en geweldige parties voor publiek van alle leeftijden, afkomst en smaak. Met meer dan 500 optredens was er voor iedere muzikliefhebber iets te vinden. Soms voor een klein groepje fijnproevers en soms voor uitbundige massa's.

Met ruim 50 uitverkochte programma's is het duidelijk dat we nog altijd mensen in grote getale gelukkig kunnen maken met muziek. Daar zaten uiteraard de bekende publiekstrekkingen (Memphis Maniacs, Blof, De Dijk) tussen, maar we waren zeker zo blij met de uitverkochte grote zaal voor een artiest als Nils Frahm, die we al jaren als huisvriend beschouwen.

Nederlandse artiesten deden het uitzonderlijk goed in 2015 en natuurlijk zijn we super trots op het Haagse aandeel binnen deze successen. Inmiddels gevestigde namen als Smutfish, The Deaf, De Regahs, Monomyth, Ed Struijlaart, Sven Hammond en Splendid kregen gezelschap van Woof

EDITORS © JAN RIJK

Woof Ridicule, Pinata, The Indien, Julie Scott en nog veel anderen. Den Haag is nog altijd Popstad Nummer 1.

Golden Earring bewees dat door zijn 50-jarig bestaan weliswaar te vieren in Amsterdam, maar het zij ze vergeven, want ze deden voor het eerst een onvergetelijke complete band-show in het Paard: Back Home!

Paard van Troje staat zich altijd voor op zijn brede programmering en als enige grote poppodium in Den Haag is het streven om zo veel mogelijk doelgroepen aan hun trekken te laten komen.

Liefhebbers van wereldmuziek en reggae kwamen kijken en dansen bij Bongo Botrako, Alpha Blondy, Maite Hontele, Ebo Taylor, Mad Professor, Shantel & Bucovina Orchestra, La Pegatina en Roots Riders.

Wie van hardere rock (Vandenberg's Moonkings, Majesty, The Gentle Storm, Peter Pan Speedrock, Danko Jones) hield was net zo welkom als wie wilde zwijmelen bij singer/songwriters als Andy Burrows,

Stu Larsen, Jonathan Jeremiah, Nick Mulvey, Douwe Bob, Michael Prins en Matt Simons.

Er was ruimte voor de historie en de traditie van de popmuziek (Def Americans, JJ Grey & Mofro, Marc Broussard, Carl Palmer, Barence Whitfield, Heritage Blues Orchestra, Otis Redding III, Albert Hammond, Robert Cray, Tower Of Power, Dubliners, Bootleg Beatles, Pink Project), alsmede nieuwere namen die uit die traditie putten (Luke Winslow-King, Njтам Rosie, Orgel Vreten, Mister And Mississippi, Lianne La Havas, Common Linnets, Jacco Gardner).

Internationaal gezien was 2015 een topjaar voor hiphop. Dat kwam ook tot uiting in de programmering van Paard van Troje: Typhoon, EPMD, Extince, Blackalicious, Fresku,

De Jeugd van Tegenwoordig, Hef en Feis zijn enkele van de namen die op het Haagse podium verschenen.

Voor hippe namen moet je niet in Den Haag zijn wordt wel eens beweerd. Dat bleek in ieder geval in 2015 niet te kloppen. Het concert van Editors ter gelegenheid van de release van hun album 'In Dream' was in een vloek (@#%^) en een zucht (aaah) uitverkocht, terwijl ook Oscar & The Wolf, Kovacs, Causes en Fritz Kalkbrenner voor een volle zaal stonden.

EPMD © JAN RIJK

De naam Parijs is al gevallen. Laten we in dat verband echter vrolijk eindigen. Omdat een programmeur van het Paard van Troje het liedje 'Als Ze Gaat' van Kenny B maar niet uit zijn hoofd kreeg besloot hij als eerste in Nederland hem vast te leggen voor een concert. Soms dwing je geluk af, want binnen een maand na die boeking werd 'Parijs' ("Praat Nederlands met me" / "Lul Haags met me") DE zomerhit van 2015 en moest de show

ijlings worden verplaatst naar de Grote Zaal. "Kan niet geloven dat het echt was".

Dance

Er werd goed gedanst het afgelopen jaar in Paard van Troje. Ondanks dat we nog steeds te maken hebben met een matig club-klimaat in het centrum van Den Haag, is de omzet in de nachten gestegen ten opzichte van 2014. Er zijn een aantal nieuwe concepten bijgekomen, zoals 'Rasta Nation', '80s, 90s en Nullies', 'Soul City', 'Nachtdienst', 'Acid Fever' en 'Nostalgia', die een vaste plek veroverden binnen de programmering.

De nachtprogrammering in Paard van Troje bood in 2015

veel variatie en programma voor iedereen!

De studenten wisten ons te vinden tijdens de nachten van de 'Oh Oh Intro', 'XXLmas' en 'Big Night Out'.

Het 16+ publiek zagen we terug tijdens evenementen als 'Nachtdienst' en 'Love Sensez' en de piepjonge dance-liefhebbers tussen de 12 en 16 jaar konden tijdens de evenementen van 'FRIS' voor het eerst, en op een veilige manier, kennismaken met uitgaan.

Het was daarnaast leuk om te zien dat het 40+ publiek in steeds grotere getalen kwam dansen tijdens de nachten van o.a. '4OUP' en 'New Wave City'.

Het danspubliek met roots of interesse in de Caribische en Antiliaanse culturen kwam af op events als 'Djogo Nights' en 'Lovumba' en bezorgde ons gezellige tropische avonden.

De gay en lesbian community zagen we terug tijdens weer een editie van 'PANN' en het jaarlijkse terugkerende 'Cotton Candy', dat plaats vond op Coming Out Day.

Het house en techno publiek verwelkomden we o.a. tijdens 'Fresh FM House top 1000', het concert van Fritz Kalkbrenner, 'The Crave' en 'Connected', de urban en hiphop/R&B liefhebbers konden de harten ophalen tijdens 'Dopenez', 'Girls Goin Wild' en 'Kream' en liefhebbers van Drum 'n Bass en hardere muziek werden verwelkomd tijdens 'Bassfaced', 'Subway', 'Thunder Thursday' en 'PRSPCT'.

Met 'Purge', 'Nostalgia' en de verjaardag van Darkraver was er voer voor fans van Hardstyle en Hardcore, terwijl 'Drinken en Dansen' Hollandse (en Haagse) Glorie op z'n best was!

Op de avonden van De Museumnacht en de finale van

de Haagse Pop Week verzorgden we gratis toegankelijke afterparties voor de hele stad en we sloten het jaar af met een knaller van een Oud en Nieuw feest waarbij het thema 'Happy New Hair' lekker serieus genomen werd.

Festivals en samenwerkingen

Op festivalgebied zijn er voor Paard van Troje twee absolute hoogtepunten. Aan het begin van de zomer vindt het Sniester-festival plaats: een samenwerking tussen Paard van Troje, Grote Markt en Haags Pop Centrum.

Na een uitermate succesvolle en zonovergoten eerste editie in 2014 werd het bestaansrecht van het festival middels een groot noodweer in het laatste weekeinde van mei danig op de proef gesteld. Het buitenprogramma van de afsluitende zondag moest zelfs naar binnen worden verplaatst. De kracht van Sniester met zijn combinatie van binnen- en buitenpodia bleek echter bij deze tweede editie: er waren nauwelijks minder bezoekers dan het

jaar daarvoor, terwijl het programma met acts als My Baby, Sue The Night, PAUW, Lydia Loveless, Taymir, Bombay, Birth Of Joy en WOOT wederom ijzersterk en purr-fect was. Aan het begin van de winter sluit State-X New Forms traditioneel het Nederlandse festivaljaar af. Met een verdere uitdieping van de lijn van eerdere edities in de richting van experimentele wereldmuziek en avontuurlijke jazz werd een van de beste edities uit de geschiedenis gerealiseerd. Goed gevulde zalen en artistiek inhoudelijk hoogstaand programma resulteerden in een tweedaags statement dat via louter lovende recensies de beloning kreeg die

ORGAANKLAP @ SNIESTER © PARCIFAL WERKMAN

het verdiende. Acts als de latere Grammy-winnaar Snarky Puppy, Plaistow, STUFF. en David Bowie-begeleiders Mark Giuliana en Jason Lindner zorgden voor een ongekend spannende editie. Het hoogtepunt van het festival bleef wellicht verborgen voor het publiek: Snarky Puppy gaf de dag voorafgaand aan het festival een over-ingeschreven workshop dag voor studenten van het Koninklijk Conservatorium.

Daarmee fungeerde State-X New Forms als startmoment van het nieuwe Jazz070-samenwerkingsverband tussen Paard van Troje, KC, Projazz, Prospero en Dans-en Muziekcentrum. Dit collectief wil de Haagse jazzkalender stroomlijnen en gezamenlijke marketing voeren, die werd ingezet voor de concerten van Marc Ribot, de Deeldeliers, Taxi Wars, Jef Neve en Nils Petter Molvaer in Paard van Troje.

Den Haag is -dat is eerder gememoreerd- Popstad Nummer 1, ook omdat iedereen in Den Haag klaar staat om elkaar te helpen. Dreigt het door het Haags Popcentrum georganiseerde Plein Open-festival te worden weggeblazen door een

zomerstorm? Dan pakken we gewoon de hele boel op en in en verplaatsen de complete programmering binnen 24 uur naar het Paard! Zo geschiedde op 25 juli 2015.

Paard van Troje speelde een centrale rol tijdens de Haagse Popweek: het concert van Golden Earring vormde de aftrap van een week waarin naast de afsluitende Finale-avond ook Hallo Venray, Variscythe en Pink Project (met voorafgaand

een filmvoorstelling) op het podium stonden.

Tijdens het Rewire Festival was Paard van Troje op de openingsavond gastheer voor het meest prestigieuze concert uit de festival-lineup: de Canadese groep Godspeed You! Black Emperor gaf een intense show weg op het podium van de grote zaal.

Ook voor kleinschaliger initiatieven was er ruimte: in samenwerking met online-magazine Muzine werden drie avonden met optredens, fotografie en interviews gerealiseerd, waar onder meer Afterpartees, Baby Dee en The Raglans te gast waren. Er was gelukkig ook weer een editie van het roemruchte Ongetemd: dit keer met onder meer Will and the People, Gallowstreet, Pat Smith en Playground Zer0. We keken ook graag over de grenzen van de popmuziek heen.

In het kalenderjaar 2015 werd de Symphonic Junction-serie (een samenwerking tussen Paard van Troje en Residentie Orkest) uitgebreid met vijf nieuwe unieke concerten: Eric Vloeimans, Torre Florim (de Staat), Rosanne Philippens en Haytham Safia traden aan als solisten naast conceptuele

avonden als Residentie Orkest in 3-D en Indie Games.

Wie liever iemand hoort praten dan muziek maken, zit bij ons ook goed. Twee keer per jaar het allerpuurste gelul bij Puur Gelul, maar voor thema-avonden rondom kunst en wetenschap (zie verderop), lezingen van Salman Rushdie (twee dagen na 'Parijs' en in samenwerking met Border Kitchen), Joris Luyendijk en onze ex-voorzitter Jeroen

ANNA VON HAUSSWOLF @ STATE-X NEW FORMS © JAN RIJK

Dijsselbloem (beide in samenwerking met Haagsch College) was je bij het Paard aan het juiste adres.

Educatie

2015 was het jaar van de eerste schoolvoorstelling in Paard van Troje in het kader van de cultuureducatie in samenwerking met Ready To Play, HPC en Cultuurschakel.

Bijna 500 leerlingen van zowel de laatste twee groepen uit het basisonderwijs als de eerste twee klassen van het Voortgezet Onderwijs woonden op een maandag in oktober de voorstelling 'Word Rockster in een Dag' bij een concert waarbij de kinderen werd uitgelegd hoe de verschillende instrumenten werken en hun rol binnen het geheel van een popnummer. Daarnaast kregen kinderen de gelegenheid om op het podium van de Grote Zaal van Paard van Troje te staan en te ervaren hoe het is om met een

gitaar om je nek toegejuicht te worden. Sowieso is er binnen Paard van Troje een inhaalslag gemaakt op het gebied van cultuureducatie.

Ook is de al wat langer lopende samenwerking met het Boekids Festival uitgebouwd met een aantal nieuwe programma's hetgeen in 2015 resulteerde in een Boekidsweek met vijf dagen 'Boekids University', een Boekids concertavond onder de titel 'B-Rebel' en uiteraard het Boekids Festival zoals dat al drie achtereenvolgende jaren in het hele Paard van Troje georganiseerd wordt.

Bijzonder was de serie Ontmoetingen tussen Kunst & Wetenschap waar in elke aflevering een wetenschapper en een kunstenaar met elkaar in gesprek gingen over hun

respectievelijke disciplines. De ontmoeting tussen Kyteman en filosoof Bas Haring heeft nog lang na gesudderd in het Paard. Verder werd het educatieve jaar in Paard van Troje gevuld met oude bekenden als Girlsday (meisjes maken kennis met theatertechniek), Kunstbende (een talentenwedstrijd voor scholieren), Guitarmatrix (met workshops en demonstraties op gitaargebied), Tek Tok (thema-avonden over ICT & privacy) en de Maris Music Awards (voor talentvolle scholieren).

BOEKIDS © BAS JONGELEEN

Verhuur

Naast het voeren van eigen programmering heeft Paard van Troje in 2015 weer gefungeerd als evenementenlocatie voor een scala aan terugkerende activiteiten van diverse organisaties. Onder andere TekTok, PANN, het Haags Pop Centrum en verschillende Haagse scholen geven al geruime tijd de voorkeur

aan Paard van Troje als partner voor hun eigen evenement. Ook verschillende organen binnen nationale (zowel lokaal als landelijk) en internationale overheden weten Paard van Troje en het Paardcafé elk jaar te vinden voor workshops, personeelsfeesten en vieringen van nationale feestdagen.

Naast lopende samenwerkingen heeft Paard van Troje in 2015 ook de zalen en faciliteiten beschikbaar gesteld aan nieuwe organisaties. Hierin springt opnieuw de verscheidenheid aan producties in het oog. Zo hebben verschillende huurders op eigen gelegenheid concerten en dance-evenementen (zoals 'Global Battle Of The Bands' en 'Echoes Of Woodstock') georganiseerd en opende hogeschool InHolland Den Haag het schooljaar in de grote zaal. Een maand later werd in diezelfde zaal minister van

Financiën Jeroen Dijsselbloem voor en door publiek geïnterviewd voor het televisieprogramma NTR College Tour. Verhuur stond vervolgens aan het einde van het jaar in het teken van de eindejaar-viering van een politieke partij, een overheidsinstantie en een charitatieve organisatie. Daarnaast werd ook Den Haag FM's beste Haagse song van het jaar bekend gemaakt tijdens een live uitzending vanuit Paard van Troje's bomvolle foyer. Volgens alle betrokken partijen de geboorte van een nieuwe jaarlijkse traditie.

Tijdens evaluaties bleek ook in 2015 dat het team van Paard van Troje de voorbereiding en uitvoering van de verhuurproducties naar alle tevredenheid van de opdrachtgever uitvoert. Het aankomende jaar zal verhuur wederom in het teken staan van het succesvol faciliteren van een verscheidenheid aan zakelijke, muzikale, culturele en educatieve evenementen.

Café

In 2015 heeft het Paardcafé een hoop nieuwe samenwerkingspartners aangetrokken, zoals The Hague Heavy Metal Alliance en Firma MES. Bestaande samenwerkingsverbanden met partijen als Ready 2 Play, HPC en 3voor12 Den Haag zijn doorgezet. Daarnaast is er eenmaal in de drie maanden een openingsexpositie van A Happy Family, een Haags kunstenaarscollectief, waarbij zowel kunst als muziek in het middelpunt staan. De kunst blijft vervolgens drie maanden hangen tot de volgende editie.

Er is besloten om in de woensdag- en donderdagnacht open te gaan met nieuwe dansconcepten. Hiermee hoopt het Paardcafé dat de er ook op deze avonden weer meer reuring in de stad komt. De stimulans voor jonge opkomende Haagse bands blijft voortbestaan door avonden als de 'Versafdeling' (die vroeger in de Supermarkt plaats vond) en het neerzetten van reguliere programmering. In 2015 hebben er in totaal 192 artiesten op het podium van het café gestaan (en dat is dan nog gerekend exclusief de vele DJ's).

Gebouw

Het deels monumentale gebouw van Paard van Troje werd ook in 2015 zo veel mogelijk up-to-date gehouden met de nieuwste milieueisen en aan de wenselijkheid van duurzaam ondernemen aangepast. Op 122 gebruiksdagen verwelkomde Paard van Troje ruim 150.000 bezoekers (een stijging van bijna 8.000 ten opzichte van 2014). Desalniettemin daalde het totale energieverbruik van ruim 400.000 kWh naar 368.731 kWh, een daling van 10 % op jaarbasis.

Programma buiten de deur

2015 was ook het jaar waarin wij meer en meer acts buiten het eigen gebouw gingen programmeren. Met een geweldig concert van Randy Newman bezorgden we het Zuiderstrandtheater een volle zaal, terwijl Michelle David & The Gospel Sessions de bezoekers in de Nieuwe Kerk op de banken kregen. Gabriel Rios speelde in de prachtige Koninklijke Schouwburg en we programmeerden diverse concerten (van o.a. Paulusma, Michael Prins, Friends Of The Family, Jungle By Night en Le Butcherettes) in Theater de Veste in Delft. Het jaar werd afgesloten in het Zuiderstrandtheater waar Jose James en het Jazz Orchestra of Concertgebouw onder de vlag van Jazz070 een optreden verzorgden.

Colofon

Mw. Majel Blonden

Directeur

majel@paard.nl

Dhr. Henk Koolen

Programmering Concerten & Festivals

henk@paard.nl

Mw. Eva van der Assen

Programmering Concerten & Festivals

eva@paard.nl

Dhr. Bas de Wit

Marketing & Publiciteit

bas@paard.nl

Redactie: Majel Blonden, Henk Koolen, Bas de Wit, René van der Zee

Ontwerp: Robert Muda van Hamel / Spacebar

Muziek: Son Mieux & Aapnootmies

Paard van Troje Feitenblad 2015

Cijfers	2015	2014	2013
Totaal aantal bezoekers (incl. café en gasten)	173.283	177.050	162.823
Aantal bezoekers concerten	48.869	55.653	51.231
Aantal bezoekers dance	35.309	30.482	36.621
Aantal bezoekers festivals	4.614	4.258	2.360
Aantal bezoekers Pophotspot	20.000	30.000	4.061
Aantal bezoekers culturele verhuur *	5.280	3.411	6.316
Aantal bezoekers commerciële verhuur *	5.692	5.734	18.147
Gasten/diversen/pr kaarten/gratis	15.210	10.209	9.087
Aantal bezoekers 'op locatie'	2.713	2.303	
Aantal bezoekers Paardcafé	35.596	35.000	35.000
Totaal activiteiten (incl. café)	529	449	477
Aantal concerten grote en kleine zaal	130	141	150
Aantal dance optredens	85	86	111
Aantal festivals	8	7	7
Aantal culturele verhuringen *	22	9	21
Aantal commerciële verhuringen *	26	18	26
Aantal concerten op locatie	9	4	
Aantal concerten Paardcafé	242	176	150
Diversen/films/literatuur/theater/comedy	7	8	12
Totaal uitgaven (x € 1000)	3.737	3.553	3.810
Waarvan programmakosten	1.874	1.870	2.012
Waarvan personeel en organisatie	1.389	1.193	1.304
Waarvan huisvesting	474	490	494
Totaal inkomsten (x € 1000)	3.983	3.592	3.747
Waarvan entree	1.532	1.394	1.502
Waarvan horeca (netto)	736	667	782
Waarvan fondsen/sponsoring en overig	375	204	163
Waarvan subsidie	1.338	1.321	1.300
Rentebaten	2	6	0
Exploitatieresultaat (voor BB en L)	246	39	-63
Percentage subsidie excl. eenmalige bijdragen	34	37	35
Percentage subsidie excl. huisvesting	22	23	22